

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ САВДО ВА ХИЗМАТРАСОНИИ МАИШӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2013, №3, мод.186; с.2014, №3, мод.150)

(Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075, аз 8.08.2015 № 1216)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро оид ба ташкил, танзим ва назорати савдо ва хизматрасониҳои маишӣ, инчунин фароҳам овардани шароити зарурӣ барои савдо ва хизматрасониҳои маишӣ бо мақсади қонеъ гардонидани талаботи истеъмолкунандагон ба мол, иҷрои корҳо ва хизматрасониҳои маишӣ дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАТОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Доираи амали Қонуни мазкур

1. Қонуни мазкур муносибатҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва субъектҳои хоҷагидорро вобаста ба ташкил ва амалӣ намудани савдо ва хизматрасониҳои маишӣ, инчунин муносибатҳои субъектҳои хоҷагидорро ҳангоми савдо ва хизматрасониҳои маишӣ танзим менамояд.

2. Муқаррароти Қонуни мазкур нисбат ба ташкил ва амалӣ намудани муносибатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба савдои хориҷӣ, савдо дар биржаҳои молӣ, инчунин хариду фурӯши қоғазҳои қиматнок, объектҳои молу мулкӣ ғайриманқул, маҳсулоти таъиноти истеҳсолию техникӣ, аз ҷумла қувваи барқ ва энергияи гармӣ татбиқ намегардад.

3. Шартҳо ва тартиби фурӯши молҳои, ки муомилоти онҳо дар байни субъектҳои хоҷагидор маҳдуд аст, тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим карда мешаванд.

4. Муносибатҳои вобаста ба ташкили бозорҳои чаканафурӯшӣ, фурӯши мол дар бозорҳои чаканафурӯшӣ ва хизматрасониҳои маишӣ тибқи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи савдо ва хизматрасониҳои маишӣ танзим карда мешаванд.

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- молҳои истеъмолӣ - маҳсулоти дар шакли табиӣ ё коркардшудаи дар муомилот буда, ки онро инсон ҳамчун хӯрок истифода мебарад (аз ҷумла, маҳсулоти хӯроки кӯдакон, маҳсулоти хӯроки парҳезӣ), оби нӯшокии дар зарфҳо ҷойкардашуда, маҳсулоти спиртдор, оби ҷав, нӯшобаҳо ва нӯшокиҳои ғайриспиртӣ, ки дар асоси онҳо тайёр карда шудаанд, сақич, иловаҳои хӯрокворӣ ва фаъоли биологӣ;

- хизматрасониҳои таъиноти истеъмолӣ - натиҷаи ҳамкориҳои бевоситаи байниҳамдигарии фурӯшанда (иҷрокунанда) ва харидор (истеъмолкунанда), инчунин фаъолияти шахсии фурӯшанда (иҷрокунанда) чиҳати қонеъ гардонидани талаботи харидор (истеъмолкунанда) ҳангоми хариду фурӯши мол, ташкил ва татбиқи истеъмоли маҳсулоти хӯроки умумӣ, хизматрасониҳои маишӣ ба аҳоли;

- маҳсулоти истеҳсоли худии корхонаҳои хӯроки умумӣ - таом ва маҳсулоти қаннодию кулинарӣ, нӯшокӣ, намудҳои нимтайёри онҳо, ки инсон истеъмол менамояд ва дар корхонаҳои хӯроки умумӣ мутобиқи технология ва дастури (ретсепти) тайёркунӣ тавассути коркарди сард ё гарми маҳсулоти озӯқаворӣ истеҳсол шуда, барои фурӯши минбаъда ва ташкили истеъмоли он пешбинӣ шудаанд (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);

- савдо - фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ оид ба муносибатҳои хариду фурӯши молҳои истеҳсолгардида, коркард ё харидшуда, инчунин иҷрои қору хизматрасониҳои маишӣ вобаста ба фурӯши маҳсулот;

- феҳристи савдо ва хизматрасониҳои маишӣ - низомии ягонаи иттилооти давлатӣ, ки маълумотро оид ба субъектҳои савдо ва хизматрасониҳои маишӣ дар бар мегирад;

- савдои чакана - намуди савдо вобаста ба хариду фурӯши молҳои ниёзи истеъмолкунанда дар раванди қонеъ гардонидани эҳтиёҷоти шахсӣ;

- савдои хурди чакана - намуди савдои чаканаи мол ва хизматрасонӣ, ки ба шароити маҳсули нигоҳдорию фурӯши мол ва хизматрасонӣ тавассути объектҳои доимӣ, инчунин бо ёрии объектҳои сайёри таҳти идоракунии умумӣ қарордошта, аз ҷумла павилйонҳо, дӯконҳои хурд, автоматҳои молфурӯшӣ, аробачаҳои молфурӯшӣ, мағозаҳои автомобилӣ, автосистернаҳо, ки барои фурӯш таъин шудаанд;

- шабакаи савдо - маҷмӯи ду ё якчанд объектҳои савдо, ки таҳти идоракунии умумӣ қарор доранд ва бо тамғаи ягона ё дигар воситаҳои фардикунонӣ истифода бурда мешаванд;

- савдои яклухт - намуди савдои мол барои истифода дар фаъолияти соҳибкорӣ (аз ҷумла, хариду фурӯш) ё барои дигар мақсадҳо таъин гардида, ба истифодаи шахсӣ, оилавӣ, рӯзгор ва дигар намуди истифодаи инфиродӣ вобаста намебошад ва дар объектҳои савдои махсусгардонидашуда ё омехта ҳангоми мавҷудияти нуқтаҳои махсус анҷом дода мешавад;

- хӯроки умумӣ - фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ оид ба истеҳсол, коркард, фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ ва озукаворӣ;

- корхонаи хӯроки умумӣ - объекте (тарабхона, қаҳвахона, ошхона, бар, комбинати хӯроки умумӣ, фабрикаи кулинару мактабӣ, сеҳи озукаворӣ барои мусофирони ҳавопаймоҳо, ошхонаи парҳезӣ, вагон-тарабхона, қаҳвахона-автомат, автоматҳои обфурӯшӣ, буфет, мағозаи (шўъбаи) кулинару), ки барои истеҳсоли маҳсулоти кулинару, кулчақандҳо ва фурӯши онҳо ё ташкили истеъмол пешбинӣ гардидаанд (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);

- дастури (ретсепти) таом ва маҳсулоти кулинару - ҳуҷҷати асосии меъёрии технологие, ки ба ҷараёни технологӣ ва маҳсулоти тайёр талаботи ягона дошта, муайянкунандаи меъёрҳои харҷи ашё ва маҳсулот ҳангоми тайёр намудани таом ва маҳсулоти кулинару дар корхонаҳои хӯроки умумӣ истифода мегардад;

- хизматрасонии маишӣ - фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ оид ба иҷрои қору хизматрасонии пулакӣ барои қонеъгардонии эҳтиёҷоти маишӣ ё дигар эҳтиёҷоти шахсии истеъмолкунандагон мутобиқи номгӯи хизматрасонӣ (ба истиснои гаравхона (ломбард) тибқи шартномаи хизматрасонии маишӣ);

- корхонаҳои хизматрасонии маишӣ - ташкилотҳои хизматрасон, ки фаъолияти онҳо ба қонеъгардонии талаботи аҳоли ба хизматрасонии маишӣ нигаронида шудаанд (устохонаҳо, ателйе, бунгоҳҳои қабул, хушқашӣ, ҳаммом, шустагарӣ, сартарошхона, суратгирхона ва ғайра);

- маркази логистикӣ - корхонаи махсусгардонидашудае, ки вазифаи асосии он аз ҷойгиркунонӣ ва нигоҳдори борҳо (молҳо), ба ҷо овардани расмиёти гумрукӣ ва хизматрасонии иттилоотӣ иборат мебошад;

- субъекти савдо ва хизматрасонии маишӣ - шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродӣ, ки мол ё хизматрасониро ба истеъмолкунанда бо роҳи савдои чакана ё савдои хурди чакана пешниҳод мекунад ва (ё) мефурӯшад, хизматрасонии хӯроки умумӣ ва хизматрасонии маиширо ба аҳоли анҷом медиҳад, инчунин шахсе, ки хоҷагии ёрирасони шахсӣ дошта, маҳсулоти кишоварзӣ дар он истеҳсол ё коркарднамудаашро бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон савдо мекунад;

- объекти савдои чакана, хӯроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ объектҳои доимӣ ва сайёр, бино ё як қисми бино, иморат ё як қисми иморат, ки барои савдои чакана, хизматрасонии хӯроки умумӣ, хизматрасонии маишӣ ба аҳоли, ҳисоббаробаркунии музднок бо истеъмолкунандагон ҳангоми фурӯши мол бо таҷҳизоти махсуси савдою технологӣ ҷиҳозонида шудаанд;

- объекти доимии савдо - бино ё як қисми бино, иморат ё як қисми иморат, ки бо пойдевори чунин бино, иморат ба замин мустаҳкам пайваст шуда, ба шабақаҳои таъминоти муҳандисию техникӣ васл мебошад (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);

- объекти сайёри савдо - бинои муваққатӣ ё конструксияи муваққатӣ, ки новобаста ба пайваст будан ё набудан ба шабақаҳои муҳандисию техникӣ дар қитъаи замин устувор намебошад (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);

- объекти сайёри савдои хурди чакана - ғурфа, автосистернаҳо ва аробачаҳо, ки барои фурӯши мол ва ё маҳсулоти хӯроки умумӣ ва (ё) хизматрасонӣ пешбинӣ шудаанд;

- бозори фурӯши чакана - маҷмӯи молу мулк, ки аз қитъаи замини аз ҳудуди ҳамшафат ҷудо ва бо объектҳои дар он қарордошта, аксаран аз объектҳои шабакаи савдои хурди чаканаи дорои вазифаи мутамаркази хизматрасонӣ, идоракунӣ ва муҳофизатӣ иборат буда, барои фурӯши молҳо (иҷрои корҳо, хизматрасонии маишӣ) дар асоси нархҳои озоди бевосита ҳангоми бастанӣ шартномаҳои хариду фурӯши чакана ва шартномаҳои пудратии маишӣ муайяншуда пешбинӣ гардидаанд;

- бозори универсалӣ - бозори фурӯши чакана, ки дар он камтар аз ҳаштод фоизи миқдори умумии ҷойҳои савдо барои фурӯши як навъи мол таъин гардидааст;

- бозори махсусгардонидашуда - бозори фурӯши чакана, ки дар он бештар аз ҳаштод фоизи миқдори умумии ҷойҳои савдо барои фурӯши як навъи мол таъин гардидааст;

- бозори кооперативии кишоварзӣ - бозори маҳсулоти кишоварзӣ, ки он аз ҷониби ташкилоти мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли кооперативи истеъмолӣ ба қайди давлатӣ гирифташуда идора карда мешавад;

- бозори кишоварзӣ - бозори махсусгардонидашуда, ки дар он фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ ба роҳ монда мешавад;

- маъмурияти бозор - шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки ба субъектҳои соҳибкорӣ барои савдо ва хизматрасонии маишӣ шароит фароҳам меорад, ҷойҳои савдо ва хизматрасонии маиширо ҷудо намуда, феҳристи фурӯшандаҳои бозор ва феҳристи шартномаҳоро дар бораи пешниҳоди ҷойҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ пеш мебарад (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);

- ҷойи савдо дар бозор - ҷой дар бозор (аз ҷумла павилйон, дўконча, хайма, ғурфа), ки аз ҷониби маъмурияти бозор махсус барои фурӯши молҳо (ичрои қору хизматрасонӣ) ҷудо карда ва таҷҳизонида шуда, ба талаботи муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи танзими савдо ҷавобгӯ мебошад;

- корти фурӯшанда - овезаи сарисинагӣ оид ба маълумоти асосӣ дар бораи фурӯшанда, ки тибқи талаботи муқаррарнамудаи Қонуни мазкур аз ҷониби маъмурияти бозор ба фурӯшанда дода мешавад;

- феҳристи фурӯшандаҳои бозор - номгӯи маълумот оид ба фурӯшандаҳо, ки аз ҷониби маъмурияти бозор тартиб дода мешавад;

- феҳристи шартномаҳо дар бораи пешниҳоди ҷойҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ - номгӯи маълумот оид ба фурӯшандаҳо, пудратчиҳо ва иҷроқунандагон тибқи шартномаи басташуда бо маъмурияти бозор (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*).

Моддаи 3. Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи савдо ва хизматрасонии маишӣ

Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи савдо ва хизматрасонии маишӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 4. Принципиҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ

Савдо ва хизматрасонии маишӣ ба принципиҳои зерин асос меёбанд:

- таъмини амнияти озуқаворӣ;
- асоснок ва объективӣ будани тадбирҳои танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- ҳамгироии механизмҳои танзимкунӣ бо принципо ва меъёрҳои умумиэтирофшудаи ҳуқуқии байналмилалӣ ва созишномаҳои байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон;
- беасос даҳлат накардани мақомоти давлатӣ ба танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- ҳифзи бозори мол ва хизматрасонии таъиноти истеъмолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз молҳои бесифат ва қалбақӣ;
- ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии субъектҳои савдо ва шахрвандон;
- таъмини муомилоти озоди мол ва хизматрасонии таъиноти истеъмоли дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- дастгирии давлатии корхонаҳои хӯроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ.

Моддаи 5. Танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ

Танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ бо роҳҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- муқаррар намудани талабот ва қоидаҳои ташкил ва амалигардонии он;
- танзими зиддиинҳисории савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- таъминоти иттилоотӣ дар ин соҳа;
- назорати давлатӣ дар соҳаи савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- бамеъёрдарории техникаӣ, стандартизатсия, тасдиқи мутобиқат ба талаботи санадҳои меъёрии техникаӣ дар соҳаи бамеъёргирии техникаӣ ва стандартизатсия ва бақайдгирии молҳо, сертификатсияи дастури (ретсепти) таомҳо, маҳсулоти кулинарию қаннодӣ ва дигар маҳсулоти хӯроки умумӣ (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*).

БОБИ 2. ИДОРАКУНӢ ДАР СОҲАИ ТАНЗИМИ САВДО ВА ХИЗМАТРАСОНИИ МАИШӢ

Моддаи 6. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ мансуб мебошанд:

- татбиқ намудани сиёсати давлатӣ дар соҳаи савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- таҳия ва тасдиқ намудани концепсия ва дурнамои давлатӣ дар соҳаи савдо ва хизматрасонии маишӣ, ки ба таъмини амнияти озуқаворӣ нигаронида шудаанд (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);
- муайян намудани мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- тасдиқи барномаҳо оид ба самтҳои афзалиятноки савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- тасниф ва истифода аз дигар усулҳои танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- тасдиқи қоидаҳои пешбурди савдо ва хизматрасонии маишӣ, инчунин пешбурди феҳристи онҳо;
- амалӣ намудани салоҳияти дигаре, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ муқаррар намудааст.

Моддаи 7. Ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ

Ба ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ (минбаъд - мақоми ваколатдори давлатӣ) дохил мешаванд:

- таҳияи пешниҳодот оид ба рушди савдо ва хизматрасонии маишӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- иштирок дар татбиқи чораҳои таъмини амнияти озуқаворӣ;
- тасдиқи тавсияҳои методӣ оид ба таҳияи барномаҳои минтақавии рушди савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- таҳияи пешниҳодҳо ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба рушди савдо ва хизматрасонии маишӣ, фароҳам овардани шароити мусоид барои истеҳсол ва фурӯши мол (хизматрасонии маишӣ) ва ғайри инҳо;
- ташаққули додани маҳзани иттилоотии ҷумҳуриявии давлатӣ оид ба бозори молҳо ва хизматрасонии таъиноти истеъмолӣ, инчунин муқаррар намудани санадҳои иттилоотӣ, ки барои ташкили маҳзани иттилоот дар соҳаи танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ ҳатман пешниҳод карда мешаванд;
- сари вақт огоҳ намудани субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ оид ба ворид намудани тағйири иловаҳо ба қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- амалӣ намудани дигар ваколатҳои, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

Моддаи 8. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ ваколатҳои зеринро доранд:

- гузаронидани мушоҳидаҳои иттилоотию таҳлилии вазъи бозори молҳои муайян ва анҷом додани савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- таҳия ва татбиқи чорабиниҳои, ки ба рушди савдо ва хизматрасонии маишӣ мусоидат менамоянд;
- таҳия ва татбиқи барномаҳои минтақавии рушди савдо ва хизматрасонии маишӣ;
- тасдиқи нақшаи ҷойгиркунонии объектҳои савдо дар маҳалҳо мутобиқи нақшаҳои рушди минтақаҳо;
- ташаққули захираҳои иттилоотии шаҳру ноҳияҳо барои таъмини фаъолияти самараноки бозори мол ва хизматрасонии таъиноти истеъмолӣ;
- бо назардошти шароити маҳаллӣ муқаррар намудани номгуӣ намудҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ муҳими молу хизматрасонӣ, ки барои фурӯш (ё хизматрасонӣ) дар объектҳои махсусгардонидашуда ҳатмӣ мебошанд, ташкили хизматрасонӣ ба гурӯҳҳои алоҳидаи шахсоне, ки аз дастгирии иҷтимоӣ истифода мебаранд;
- муқаррар намудани тартиби ҷойгиркунонии объектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ бо назардошти шароити маҳал мутобиқи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);

- муқаррар намудани речаи кории ташкилоту объектҳои савдо ва хизматрасонии маишии давлатӣ ва мувофиқа намудани речаи кории ташкилоту объектҳои савдо ва хизматрасонии маишии ғайридавлатӣ тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*);

- ташкили омӯзиш ва пешгӯии талабот ба мол ва хизматрасонии таъиноти истеъмолий, мушоҳидаи иттилоотии таҳлилии вазъи бозори молу хизматрасонии таъиноти истеъмолий дар ҳудуди шаҳру ноҳияҳо;

- ташаккули захираҳои иттилоотии давлатӣ дар бораи бозори мол ва хизматрасонии таъиноти истеъмолий дар шаҳру ноҳияҳо;

- таҳияи барнома ва муқаррар намудани талаботи ягона бо мақсади ороиш додани корхонаҳои бозори истеъмолий вобаста ба санаҳои муҳими давлатӣ ва ба таври мушаххас ҷойгир намудани иттилоот бо назардошти шароити маҳал;

- ташаккули захираи мол бо назардошти эҳтимолияти руҳ додани ҳолатҳои фавқуллода;

- ҳавасмандгардонӣ ва дастгирии татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ оид ба сохтмони марказҳои логистикӣ молрасонӣ, қабул ва нигоҳдории маҳсулоти кишоварзӣ, ташаккули гурӯҳи молҳо барои фиристодан ба субъектҳои хоҷагидори савдои яклухт ва (ё) чаканаи маҳсулоти кишоварзӣ ва озукаворӣ;

- дастгирии ташкилотҳои кооператсияи истеъмолий, хоҷагиҳо ва кооперативҳои кишоварзӣ, ки дар маҳалҳо бо хариду фурӯш машғуланд;

- ҳавасмандгардонӣ ба кори фаъолона ва ҳамкориҳои муштараки субъектҳои савдо, молрасонӣ, гузаронидани намоишҳо ва ярмаркаҳо дар соҳаи савдо ва хизматрасонии маишӣ;

- андешидани тадбирҳо барои ҳавасмандгардонии иқтисодӣ ва дастгирии сохтмон, ҷойгиркунонии объектҳои инфрасохтори иҷтимоӣ ва таъмини дастрасии субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ ба молу мулкҳои давлатӣ;

- таҳлили нишондиҳандаҳои молиявӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва дигар нишондиҳандаҳои вазъи савдо дар минтақаҳои маъмурию ҳудудӣ ва самарабахшии тадбирҳои андешидашуда оид ба рушди савдо ва хизматрасонии маишӣ;

- таҳия ва тасдиқи нақшаи ҷойгиркунонии объектҳои сайёри савдо бо назардошти таъмин намудани аҳоли бо майдонҳои савдо;

- мусоидат ва дастгирии ҳамаҷониба оид ба фароҳам овардани шароит барои фурӯши молҳои истеҳсоли ватанӣ;

- амалӣ намудани дигар ваколатҳои, ки қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

БОБИ 3. ОБЪЕКТҲОИ САВДО, ХУСУСИЯТҲОИ ТАШКИЛИ САВДО, ХИЗМАТРАСОНИИ МАИШӢ, НАМУДҲО ВА ҶОЙГИРКУНИИ ОНҲО

Моддаи 9. Объектҳои савдо ва намудҳои асосии савдо

1. Ба объектҳои савдо мансубанд:

- объектҳои савдо;

- объектҳои хӯроки умумӣ.

2. Ба намудҳои асосии савдо савдои яклухт, савдои чакана, хӯроки умумӣ ва дигар намудҳои савдо, ки қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, дохил мешаванд.

3. Хӯроки умумӣ тавассути объектҳои хӯроки умумӣ ба роҳ монда шуда, ба намудҳои (ошхона, тарабхона, қаҳвахона, бар ва ғайра) ҷудо мегардад, ки дорои категорияҳои нархгузори иловагӣ (люкс, олий, яқум, дуом, сеюм) ё бе нархгузори иловагӣ мебошанд.

4. Тартиби ҷудо намудани объектҳои хӯроки умумӣ ба намудҳо ва дараҷаи мансубияти онҳо ба ин ё он категорияи нархгузорӣ аз ҷониби соҳибони ин объектҳо бо тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 10. Хусусиятҳои ташкили хӯроки умумӣ

1. Субъектҳои савдо дар соҳаи хӯроки умумӣ хизматрасонии хӯроки умумиро оид ба қонеъгардонии талаботи истеъмоликунанда ба хӯрок ва таъмини фароғат амалӣ менамоянд.

2. Хизматрасонии корхонаҳои хӯроки умумии дорои намуд ва дараҷаҳои гуногун дар шаклҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- физогирӣ;

- тайёр намудани маҳсулоти кулинарӣ ва маҳсулоти қаннодӣ;
- ташкили истеъмол ва хизмат;
- фурӯши маҳсулоти кулинарӣ;
- ташкили фароғат;
- иттилоотию машваратӣ;
- дигар намудҳои хизматрасонӣ, ки онҳоро қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст.

3. Пешниҳоди таомнома ба мизочон дар объектҳои хӯроки умумӣ ҳамчун пешниҳод (офертаи оммавӣ) барои бастанӣ шартномаи хариду фурӯши маҳсулоти хӯроки умумии дар таомнома зикршуда эътироф карда мешавад.

4. Маҳсулоти истеҳсоли худӣ корхонаҳои хӯроки умумӣ тибқи технология ва дастури (ретсепти) тайёркунии таомҳо, маҳсулоти кулинарӣ ва қаннодӣ дар асоси дастури (ретсепти) таомҳо ва маҳсулоте, ки барои истифодаи ҳатмӣ дар корхонаҳои хӯроки умумии ҳама гуна шаклҳои моликият аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ тасдиқ карда шудааст, тайёр карда мешавад.

5. Субъектҳои савдо дар соҳаи хӯроки умумӣ метавонанд ҳам шахсони ҳуқуқии мустақили ҳама гуна шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва ҳам воҳидҳои сохтори корхонаҳои истеҳсолӣ бошанд.

6. Субъектҳои савдо дар соҳаи хӯроки умумӣ, ки воҳиди сохтори корхонаҳои истеҳсолӣ, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо мебошанд, аз ҳуқуқ ва имтиёзҳои ба дигар воҳидҳои сохтори ҷунин корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳо пешниҳодшуда баробар истифода мебаранд.

7. Ба субъектҳои савдо дар соҳаи хӯроки умумӣ, ки хизмати муассисаҳои табобатӣ, талабагон, донишҷӯён, нафақахӯрон, маъҷубон ва дигар гурӯҳҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ осебпазирро анҷом медиҳанд, дар асоси шартномаҳо шароити имтиёзноки иҷораи бино, хизматрасонии коммуналӣ ва дигар хизматрасонӣ фароҳам оварда мешаванд.

8. Муқаррароти Қонуни мазкур ва стандартҳои оид ба хизматрасонии хӯроки умумӣ мутобиқи стандартҳои давлатии соҳаи хӯроки умумӣ ҳамзамон бо дигар стандартҳои соҳаи хӯроки умумӣ истифода гардида, нисбат ба корхонаҳои хӯроки умумии ҳамаи шаклҳои моликият, намуд ва дараҷаҳои гуногун, инчунин соҳибкорони инфиродӣ, ки дар соҳаи хӯроки умумӣ фаъолият менамоянд, татбиқ мегарданд.

9. Стандартҳои зикргардида аз ҷониби корхонаҳои хӯроки умумӣ ва соҳибкорони инфиродӣ барои ташкили фаъолияти худ, инчунин барои амалӣ намудани сертификатсияи хӯроки умумӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади таъмини бехатарии ҳаёт ва саломатии истеъмолкунандагон ва ҳифзи муҳити зист истифода бурда мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 8.08.2015 № 1216*).

Моддаи 11. Савдо дар бозор

1. Дар бозор фурӯши яклухт ва чаканаи маҳсулоти озуқаворӣ ва ғайриозуқаворӣ, молҳои саноатӣ, маҳсулоти кишоварзӣ, меваҷоти растаниҳои хурдӣ, дигар молҳои истеъмолӣ ва ғайристеъмолӣ, инчунин чорво амалӣ карда мешавад.

2. Савдо дар бозор дар объектҳои савдо бо фароҳам овардани шароити зарурии хариди мол, иҷрои корҳо, хизматрасонӣ, нигоҳдорӣ ва фурӯши мол бо истифодаи таҷҳизоти савдо ва таҷҳизоти технологияи савдо (пештахта, пешдӯкон, яхдон ва дигар таҷҳизот), асбобҳои ченаки вазн мутобиқи талаботи санитарияи гигиенӣ, зидди сӯхтор, ҳифзи табиат ва дигар талаботи муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонидани мешавад.

3. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон речаи кории бозорҳои давлатиро муқаррар ва ғайридавлатиро мувофиқа менамояд (*Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075*).

4. Фурӯшанда дар ҷойи савдо бояд дорои ҷунин мавод бошад:

- овеза бо нишондоди номи ташкилот, иттилоот дар бораи макони ҷойгиршавии он;
- китоби сабти арзу шикоят ва пешниҳодот;
- ҳуҷҷатҳое, ки манбаи воридшавии молҳоро нишон медиҳанд;
- ҳуҷҷатҳое, ки сифат ва бехатарии молҳоро тасдиқ мекунанд;
- дафтарчаи тиббии намунаи муқарраргардида;
- корти фурӯшанда.

5. Ташкили фурӯши мол (иҷрои қору хизматрасонӣ) дар бозор ба зиммаи маъмурияти бозор вогузор карда мешавад.

6. Дар доираи фаъолияти мазкур маъмурияти бозор ҳамарӯза санчиши талаботи зеринро амалӣ менамояд:

- корти фурӯшанда бо зикри насаб, ном, номи падари фурӯшанда ва номи ташкилот;
- чойҳои савдои аз ҷониби онҳо ишғолкардашуда;

- хангоми ошкор шудани ҳолатҳои риоя накардани талаботи зикргардида, тадбирҳои бартараф кардани онҳоро меандешад ё дар ҳамаҷон рӯз мақомоти дахлдори назоратӣ ва санчиширо огоҳ месозад.

7. Маъмурияти бозор ӯҳдадор аст, ки баҳисобгирии маблағ ва молу мулкро ба роҳ монад, талаботи муқаррарнамудаи қонунгузорию хангоми ҳисоббаробаркунӣ бо субъектҳои савдо дар бозор риоя намояд, субъектҳои савдори дар бораи тағйир ёфтани тарифи пардохт дар мӯҳлати на дертар аз 3 рӯз огоҳ намояд.

8. Аз ҷониби ташкилот ва маъмурияти бозор иҷро накардани ӯҳдадориҳои бо қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммаи онҳо гузошташуда (риоя накардани меъёрҳои шаҳрсозӣ ва сохтмон, талаботи бехатарии зидди сӯхтор, санитарии эпидемиологӣ, ҳифзи муҳити зист, пешниҳод накардани иттилоот ба мақомоти дахлдори назоратӣ ва ғайра) метавонад боиси ба ҷавобгарӣ кашидани ҳам ташкилот, ҳам шахсони мансабдори он, аз ҷумла манъ кардани фаъолияти ташкилот гардад.

9. Ба зиммаи маъмурияти бозор ӯҳдадорию пешбурди феҳристи фурӯшандаҳои бозор ва феҳристи шартномаҳо дар бораи пешниҳоди чойҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ бозор карда мешавад. Иттилоот оид ба феҳристиҳои зикргардида метавонад аз ҷониби мақомоти андоз бо мақсади назорат дархост карда шавад ([Қонуни ҚТ аз 14.03.2014 № 1075](#)).

Моддаи 12. Меъёрҳои ҳадди ақалли таъмини аҳоли бо майдонҳои барои бунёди объектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ

1. Мақсади рушди савдо ва хизматрасонии маишӣ аз ноил гардидан ба меъёрҳои ҳадди ақалли таъмини аҳоли бо майдонҳои барои бунёди объектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ - меъёрҳои асосии арзёбии дастрасии молҳои истеъмолӣ ва ғайриистеъмолӣ, дастрасии хизматрасонии маишӣ барои аҳоли ва қонеъгардонии талабот ба чунин молҳо ва хизматрасонӣ иборат мешавад.

2. Меъёрҳои ҳадди ақалли таъмини аҳоли бо майдонҳои барои бунёди объектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ бо тартиби пардохти чунин меъёрҳо, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, таҳия карда мешаванд.

3. Меъёрҳои ҳадди ақалли таъмини аҳоли бо майдонҳои барои бунёди объектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ дар таркиби ҳуҷҷатҳое, ки самти рушди иҷтимоию иқтисодии вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳоро муайян менамоянд, тасдиқ гардида, дар ҳуҷҷатҳои банақшагирии ҳудудӣ, нақшаҳои генералӣ, барномаҳои ҳудудӣ ва минтақавии рушди савдо ва нақшаҳои ҷойгиркунонию объектҳои сайёри савдо ба ҳисоб гирифта мешаванд.

Моддаи 13. Талабот нисбат ба ҷойгиркунонию объектҳои савдои чакана, хӯроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ

1. Субъектҳои барои фаъолият кардан дар бозори мол ва хизматрасонии таъиноти истеъмолӣ объектҳои асосӣ ва ғайриасосии махсус таҷҳизонидашудаи доимӣ ва сайёрро истифода мебаранд.

2. Ҷойгиркунонию объектҳои зерин дар бинои истиқоматӣ, дар дохили бинои ба таври иловагӣ сохташуда, инчунин бинои иловагии дар манзили истиқоматӣ сохташуда манъ аст:

- объектҳои речаи корашон баъди соати 23.00;

- ҳаммом ва саунаҳо;

- объектҳои хӯроки умумӣ бо миқдори беш аз 50 ҷойи нишаст ё майдони умумии беш аз 250 метри мураббаъ бо истифодаи дастгоҳи пахши мусиқӣ;

- шустагарӣ ва хушқашӯй (ба истиснои бунгоҳҳои қабул ва шустагарии худхизматрасон бо иқтидори то 75 кг дар як рӯзи корӣ);

- студияҳои сабти овоз;

- маҳдудиятҳои дигаре, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст.

3. Дар объектҳои савдо, хӯроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ ҷойгиркунонию толорҳои бизнеси бозӣ, автоматҳои бозӣ ва ғайра, ба истиснои толорҳои бозиҳои кӯдакона манъ аст.

4. Объектҳои асосӣ, ғайриасосии доимӣ ва бозорҳои бо асбобу анҷоми махсуси савдою технологӣ ҷиҳозонидашуда мувофиқи ҳулосаи комиссияи давлатии қабул ба истифода дода мешаванд.

5. Ҳангоми аз ҷониби субъекти савдои чакана, ҳуроки умумӣ ва хизматрасонии маишии ғайридавлатӣ қабул намудани қарор дар бораи речаи кори шабонарӯзии объект чунин реча тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мувофиқ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 14.03.2014 № 1075*).

Моддаи 14. Хусусиятҳои ҷойгиркунонӣ ва ташкили бозор

1. Бозор аз ҷониби шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси озмун ва талаботи меъморӣ ва шахрсозӣ ташкил карда мешавад.

2. Ҳангоми зарурати ташкили ин ё он намуди бозор ҳолатҳои зерин ба назар гирифта мешаванд:

- зарурати таъмини аҳолии маҳалли муайян бо ин ё он намуди мол;
- мавҷудияти қитъаи замин барои ташкили бозор;
- баҳисобгирии талаботу пешниҳоди сокинони маҳалли мазкур.

3. Ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳанда, ки барои ташкили бозор заруранд, бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дода мешаванд.

4. Тарҳкашӣ, азнавтарақкашӣ ва сохтмони биноҳои бозор, таҷдид ва навсозии биноҳо, иморатҳо, иншоот ва биноҳои дар онҳо мавҷудбуда аз ҷониби маъмурияти бозор бо риояи меъёру қоидаҳои меъморӣ, шахрсозӣ, санитарияи гигиенӣ ва иморатсозӣ, талаботи асосие, ки мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муқаррар намудааст, амалӣ гардонидани мешаванд.

5. Таҷҳизонидан ва нигоҳдории бозор, таваққуфҳои воситаҳои нақлиёт, ҷойҳои истифодабарии умум, мавзёе барои ҷойгиркунонии воситаҳои оташнишонӣ ва аз сӯхтор огоҳкунандаи шахрвандон ҳангоми руҳ додани ҳолатҳои садамавӣ ва фавқулудда, ҷойи муносиб барои насби маводи иттилоотӣ маълумотӣ оид ба қоидаҳои тартиби фаъолият дар бозор, маъмурияти бозор ва роҳбари он, дар бораи ҳифзи ҳуқуқи истеъмолкунандагон ва таъминкунандаи робита бо мақомоти дахлдори назоратӣ, инчунин рақамҳои телефони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор (рақами телефонҳои "Робитаи мустақим") барои муроҷиати шахрвандон аз ҷониби маъмурияти бозор амалӣ гардонидани мешаванд.

6. Дар бозорҳои фурӯши маводи истеъмолӣ лабораторияҳо (байторӣ, санитарӣ ва ғайра) барои таххиси маводи фурӯшии ҳӯрокворӣ ташкил карда мешаванд.

7. Ҳангоми фурӯши молҳо (иҷрои қору хизматрасонӣ) бо истифодаи воситаҳои ченак (тарозу, санги тарозу, зарфҳои ченақдор, метрҳо ва ғайра) бо мақсади аз ҷониби харидорон санҷидани саҳеҳии нарх, андоза ва вазни молҳои харидашуда (иҷрои қору хизматрасонӣ) дар ҷойи муносиби бозор асбобу анҷоми ченкунандаи ҷавобгӯи қоида ва меъёрҳои метрологӣ насб карда мешаванд.

8. Ба мақомоти қорҳои дохилӣ, инчунин бо талаби мақомоти назоратӣ ва санҷишӣ ба қормандони онҳо барои иҷрои ўҳдадорихояшон бояд дар бозор утоқи доимӣ ва ё муваққатӣ ҷудо карда шавад.

9. Маъмурияти бозор вазиқадор аст:

- бозорро дар ҳолати дахлдори санитарӣ ва техникӣ, ки ҳифзи муҳити зист, бехатарии эпидемиологӣ, эпизоотӣ ва экологиро дар мавзёи ҷойгиршавии он таъмин менамояд, нигоҳ дорад, инчунин барои бартараф ва нест кардани манбаъҳои бемориҳои сироятӣ ва паразитӣ ё паҳншавии ин бемориҳо ҳангоми пайдо шудани онҳо мусоидат намояд;

- барои ташкили савдо, аз ҷумла барои қабул, нигоҳдорӣ, фурӯши мол (иҷрои қору хизматрасонӣ), таъминот бо барқу об, гармӣ ва канализатсия шароити зарурӣ фароҳам оварад;

- нигоҳдории бехатарии молеро, ки барои нигоҳдорӣ супурда мешавад, таъмин намояд;

- талаботи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бораи бехатарӣ аз сӯхтор иҷро намояд;

- дигар талаботи пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро иҷро намояд.

10. Ҷойҳои савдо дар бозор дар асоси нақшае, ки маъмурияти бозор дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба назорати таъмини бехатарӣ аз сӯхтор, ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ, назорати таъмини амнияти санитарияи эпидемиологии аҳоли, ҳифзи муҳити зист ва оид ба назорати ҳимояи ҳуқуқи истеъмолкунандагон таҳия ва тасдиқ намудааст, ҷойгир карда мешаванд. Ташкил ва пешниҳоди ҷойҳои савдо, ки дар нақшаи ҷойгиркунонии нуқтаҳои савдо пешбинӣ нашудаанд, манъ аст.

11. Ба маъмурияти бозор мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба фаъолияти зиддиинҳисорӣ ҳангоми тақсими ҷойҳои савдо ба миён гузоштани шартҳои маҳдудкунанда манъ аст.

12. Ҳангоми тартиб додан ва тасдиқ намудани нақшаҳои ҷойгиркунонии ҷойҳои савдо дар бозорҳои универсалӣ маъмурияти бозор барои анҷом додани фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ ба шахсоне, ки хоҷагии

деҳқонӣ (фермерӣ), хоҷагии ёрирасони шахсӣ доранд, бо боғдорӣ, обчакорӣ ва чорводорӣ машғуланд, аз рӯи миқдори муайяннамудаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ки дар ҳудуди он бозор ҷойгир аст, ҷойҳои савдо пешбинӣ ва ҷудо менамояд.

13. Маълумотеро, ки ҳангоми бастанӣ шартнома дар бораи ҷудо намудани ҷойи савдо пешниҳод мегардад, бо ҳуҷҷат тасдиқ кардан зарур аст.

14. Арзиши шартнома оид ба пешниҳоди ҷойи савдо аз ҷониби маъмурияти бозор муайян карда мешавад.

15. Зимни имконнопазирии истифодаи ҷойи савдо аз ҷониби шахсе, ки дар бораи ҷудо кардани ҷойи савдо шартнома бастааст, дар ҳолатҳои боздоштани мўҳлати амал ё бекор кардани шартнома ё қатъи фаъолияти маъмурияти бозор маъмурияти бозор дар назди ин шахс мутобиқи қонунгузорию граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошад.

16. Ҳангоми тартиб додан ва тасдиқ намудани нақшаи ҷойгиркунонии ҷойҳои савдо дар бозори кишоварзӣ ва бозори кооперативии кишоварзӣ маъмурияти бозор вазифадор аст бевосита ба истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ барои фуруши мол ба миқдори муқаррарнамудаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, аммо на камтар аз панҷоҳ фоиз аз шумораи умумии онҳо ҷойҳои савдо пешбинӣ ва пешниҳод намояд.

17. Ҷойҳои савдо дар бозори кишоварзӣ ба истеҳсолкунандагони маҳсулоти кишоварзӣ, инчунин ба шахсоне, ки хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ), хоҷагии ёрирасони шахсӣ доранд, бо боғдорӣ, обчакорӣ, чорводорӣ машғуланд, ба таври соддакардашуда ва бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба мўҳлати на зиёда аз 6 моҳ ҷудо карда мешаванд.

18. Фурушанда мол (иҷрои қору хизматрасонӣ)-ро дар бозор танҳо дар сурати мавҷудияти корти фурушанда, ки зимни бастанӣ шартнома дар бораи пешниҳоди ҷойи савдо дода мешавад, ба фуруш мебарорад.

19. Корти фурушанда ҳангоми бастанӣ шартнома дар бораи ҷудо кардани ҷойи савдо ба расмият дароварда, ба ҳар як фурушанда дода мешавад ва дар сари сина насб гардида, нисбат ба ҳамаи ҷойҳои савдои дар он зикрғфта дар доираи як бозор эътибор дорад.

20. Дар бозор (ба истиснои бозорҳои махсусгардонидашуда ва универсалӣ) фуруши молҳое, ки савдои озоди онҳо тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ ё маҳдуд карда шудааст, инчунин фуруши маҳсулоти зерин манъ карда мешавад:

- тамоку, нӯшокиҳои спиртӣ, маҳсулоти алкоғолӣ ва оби ҷав;
- маҳсулоти консервшудаи истеҳсоли хонагӣ, маҳсулоти кулинарии аз гўшт, моҳӣ ва маҳсулоти қаннодии дар хона тайёргардида;
- молҳои таъиноти маиши аз нигоҳи техникӣ мураккаб;
- ҳомилҳои иттилоотии компютерӣ;
- молҳои кимийё барои рўзгор, пестисидҳо ва агрокимийёҳо;
- маснуоти пиротехникӣ;
- маснуот аз металлҳои қиматбаҳо бо сангҳои қиматбаҳо, аз металлҳои қиматбаҳо бо сангҳои нимқиматбаҳо ва сунъӣ, сангҳои қиматбаҳои сайқалдодашуда;
- автомобилҳо, ядақҳо ва агрегатҳои рақамгузоришудаи онҳо.

21. Назорати риояи қоидаҳои савдо ва ташкили фаъолияти бозорҳо, ки Қонуни мазкур муқаррар намудааст, тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад ([Қонуни ҶТ аз 8.08.2015 № 1216](#)).

22. Ҷойгиркунонӣ, фаъолият ва назорати нуқтаҳои хизматрасонии маишӣ дар бозор тибқи муқаррароти қисмҳои 9-15 ва 18-21 моддаи мазкур ба роҳ монда мешаванд ([Қонуни ҶТ аз 14.03.2014 № 1075](#)).

Моддаи 15. Тартиби ҷойгиркунонӣ ва ташкили фаъолияти объектҳои савдои чакана, хўроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ дар ҳудудҳои алоҳидаи Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҷойгиркунонӣ ва ташкили фаъолияти объектҳои савдои чакана, хўроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ дар ҳудудҳои алоҳида, аз ҷумла дар нақлиёти роҳи оҳан, нақлиёти ҳавоӣ ва обӣ, минтақаи гумрукӣ ва муассисаҳои таълимӣ бо назардошти хусусиятҳои хоси гурӯҳи истеъмолкунанда бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешаванд.

2. Дар ҳудудҳои дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардида метавонанд меъёрҳои пешниҳоди намудҳои алоҳидаи молҳо бо маҳдудкунии шаклҳои фурӯши мол (хизматрасонӣ), номгӯи молҳои фурӯшӣ (хизматрасонӣ) ва реҷаи кори объектҳои савдои чакана, ҳуроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ чорӣ карда шаванд.

Моддаи 16. Тартиби ҷойгиркунонӣ ва ташкили кори объектҳои доимӣ ва сайёри савдо, ҳуроки умумӣ, хизматрасонии маишӣ ва шабакаи савдои хурди чакана

1. Ҳангоми нокифоягӣ ва ё сатҳи пасти таъминоти шабакаи савдои чакана, ҳуроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ ба аҳоли, бо назардошти талабот ва таклифҳои сокинони маҳалли мазкур, фаъолияти сохторҳои зерин иҷозат дода мешавад:

- объектҳои доимии ғайриасосии савдои хурди чакана - павилёнҳо дӯконҳо, автоматҳои савдо ва дигар биноҳои муваққатӣ;

- объектҳои сайёри савдои хурди чакана - ғурфаҳо, мағозаҳои автомобилӣ, автосистернаҳо, аробаҳо.

2. Объектҳои мазкур дар қитъаҳои замини холии маҳал тибқи нақшаҳои ҷойгиркунонии онҳо бо асосҳои зерин ҷойгир карда мешаванд:

- шартномаҳои иҷораи қитъаҳои замин барои объектҳои доимии ғайриасосӣ ([Қонуни ЧТ аз 14.03.2014 № 1075](#));

- иҷозате, ки аз ҷониби мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои объектҳои сайёри савдои хурди чакана дода мешавад.

3. Тартиби таҳияи нақшаҳои ҷойгиркунонӣ ва ташкили кор, аз ҷумла талабот нисбат ба реҷаи кор ва махсусгардонии объектҳои доимии ғайриасосӣ ва объектҳои сайёри шабакаи савдои хурди чакана, тартиби додани иҷозат тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муқаррар карда мешаванд.

4. Бо гузашти мӯҳлати иҷозат барои ҷойгиркунонӣ ва ба охир расидани шартномаи иҷораи қитъаи замин соҳиби объекти доимии асосӣ ё сайёри шабакаи савдои хурди чакана ўҳдадор аст фаъолияти худро қатъ намояд, ба истиснои ҳолатҳое, ки бо тартиби муқарраргардида мӯҳлати ҷойгиркунонӣ ва иҷораи қитъаи замин тамдид карда шуда бошад ([Қонуни ЧТ аз 14.03.2014 № 1075](#)).

5. Тавассути объектҳои доимии ғайриасосӣ ё сайёри шабакаи савдои хурди чакана молҳое фурӯхта мешаванд, ки шароити махсуси нигоҳдорӣ ва фурӯшро талаб намеkunанд ва хизматҳое расонида мешаванд, ки шароити махсуси хизматрасониро талаб намеkunанд.

6. Дар объектҳои сайёри шабакаи савдои хурди чакана фурӯши молҳои озуқавории истеҳсоли ғайрисаноатӣ, ки борбандии саноатӣ нашудаанд ва молҳои озуқавории зудвайроншаванда ҳангоми мавҷуд набудани таҷҳизоти яхдонии коршоям манъ аст.

7. Дар объектҳои доимии ғайриасосӣ ва сайёри шабакаи савдои хурди чакана фурӯши тамоку, нӯшокиҳои спиртӣ, маҳсулоти алкоғолӣ ва оби ҷав, ба истиснои павилёнҳои ҷавобгӯи талабот ба объектҳои савдо оид ба фурӯши чунин маҳсулот, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидаанд, манъ мебошад.

БОБИ 4. ТАЛАБОТИ АСОСӢ БА СУБЪЕКТҲОИ САВДО ОИД БА ТАШКИЛ ВА АМАЛӢ НАМУДАНИ САВДО ВА ХИЗМАТРАСОНИИ МАИШӢ

Моддаи 17. Ҳуқуқ ва ўҳдадорихои субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ ҳангоми ташкил ва амалӣ намудани савдо ва хизматрасонии маишӣ

1. Бо савдо ва хизматрасонии маишӣ субъектҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур машғул мешаванд, ба шарте ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

2. Субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ ҳангоми ташкил ва амалӣ намудани фаъолияти худ, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, мустақилона муайян менамоянд:

- машғул шудан бо савдо (савдои яклухт ва (ё) чакана, хизматрасонӣ дар соҳаи ҳуроки умумӣ ва ё маишӣ);

- шакли савдо (дар объектҳои доимии савдо, берун аз объектҳои доимии савдо, аз ҷумла ярмаркаҳо, намоишҳо, дастифурӯшӣ, усули фосилавии фурӯши мол, фурӯши мол бо истифодабарии автоматҳо, дигар шаклҳои савдо);

- усули савдо (бо истифодабарӣ ва бе истифодабарии объектҳои савдо);

- махсусгардони савдо (савдои универсалӣ ва махсусгардонидашуда, хизматрасонӣ оид ба хӯроки умумӣ ва ё хизматрасонии маишӣ);

- навъи объекти савдо, ки барои амалӣ гардонидани савдо истифода мегардад (объектҳои доимии савдо ва объектҳои сайёри савдо);

- асосҳои барои истифодабарии молу мулк ҳангоми савдо ва хизматрасонии маишӣ (ҳуқуқи моликият ва (ё) дигар асосҳои қонунӣ);

- нархи молҳои фурӯшӣ, хизматрасонии хӯроки умумӣ ва маишӣ;

- шакли интишори реклама дар объекти савдо ва хизматрасонии маишӣ ва пешдӯкҳои он;

- шартҳои бастанӣ шартномаҳои хариду фурӯши мол, шартномаҳои хизматрасонии пулакӣ.

3. Тартиб ва шартҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ чунин ҳолатҳоро дар бар мегирад:

- номгӯи (ассортименти) молҳои фурӯшӣ, маҳсулоти истеҳсоли худии корхонаҳои хӯроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ;

- речаи қор;

- тарз ва усулҳои, ки тавассути онҳо савдо ва хизматрасонии маишӣ амалӣ гардонида мешавад;

- миқдор, навъҳо, моделҳои таҷҳизоти технологӣ, асбобу анҷоме, ки ҳангоми савдо ва хизматрасонии маишӣ истифода бурда мешаванд;

- усули ба маълумоти харидорон расонидани иттилоот дар бораи фурӯшанда, молҳои ба савдо пешниҳодшуда, хизматрасонӣ;

- кафолати сифат ва мӯҳлати амали он;

- тартиб ва шартҳои дигари савдо.

4. Тартиб ва шартҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ, ки дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинӣ гардидаанд, нисбат ба корхонаҳо, муассисаҳо ва дигар ташкилотҳои савдо бо қарори мақомоти давлатии дахлдор муқаррар карда мешаванд.

5. Субъекти савдо ва хизматрасонии маишӣ ҳуқуқ дорад:

- аз мақоми ваколатдори давлатӣ иттилооти марбут ба ҳамаи масъалаҳои ташкили савдо ва хизматрасонии маишӣ, аз ҷумла санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзимкунандаи масъалаҳои соҳаи савдоро дар бораи санҷишҳои пешбинишудаи фаъолияти онҳо (ба истиснои санҷишҳои амалиётӣ) талаб намояд ва мувофиқи масъалаҳои марбут ба риояи қонунгузорӣ оид ба танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ тавзеҳоти ҳаттӣ гирад;

- манфиатҳои худро оид ба масъалаҳои муносибатҳои савдо шахсан ё тавассути намояндаи худ муаррифӣ намояд;

- ҳангоми гузаронидани назорати давлатии савдо дар соҳаи танзими савдо ва хизматрасонии маишӣ иштирок намуда, нусхаи ҳуҷҷатҳоро аз рӯи натиҷаи назорат талаб намояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон нисбат ба санадҳои санҷиши мақоми ваколатдори давлатӣ ва огоҳиномаҳо оид ба санадҳои санҷиши савдо ва амали (ё беамалии) шахсони мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ шикоят намояд;

- ҳифзи сирри тиҷоратиро аз шахсони мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ талаб намояд;

- иттилоот ва ҳуҷҷатҳоеро, ки ба савдо ва хизматрасонии маишӣ дахлдор нестанд, пешниҳод накунад;

- аз шахсони мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ ва сохторҳои минтақавии он ҳангоми анҷом додани амалҳо нисбат ба субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ риояи қонунгузори дар соҳаи танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ талаб намояд;

- санадҳо (қарорҳо) ва талаботи мақоми ваколатдори давлатӣ ва шахсони мансабдори онро, ки ба қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои танзими давлатии савдо ва хизматрасонии маишӣ мубоқиқат намекунад, иҷро накунад;

- аз шахсони мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ, ки санҷиш мегузаронанд, асоси гузаронидани санҷишро талаб кунад, бо шаҳодатномаи хизмати онҳо шинос шавад;

- аз мақоми ваколатдори давлатӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ҷаброни зараро, ки дар натиҷаи қабули қарор ва амали (беамалии) шахсони мансабдори ӯ расидааст, талаб намояд;

- чиҳати гузаронидани санҷиши савдо ва хизматрасонии маишӣ мутахассисон, намояндагони ассотсиатсияҳо ва дигар ташкилотҳои ҷамъиятиро ҷалб намояд;

- субъекти савдо ва хизматрасонии маишӣ дорои дигар ҳуқуқҳои мебошад, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

6. Ба субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ ҳимояи судии ҳуқуқ ва манфиатҳои онҳо кафолат дода мешавад.

7. Тартиби ҳимояи ҳуқуқ ва манфиатҳои субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ бо Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

8. Иҷро накардан ё иҷрои номатлуби ўҳдадориҳо оид ба таъмини ҳуқуқҳои субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ боиси ҷавобгарии пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад.

9. Субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ ҳангоми амалӣ намудани фаъолияти худ ўҳдадоранд:

- ба харидор дар бораи сифат ва маҳалли истеҳсоли мол ва хизматрасонӣ, хусусиятҳои истеъмолӣ, ўҳдадориҳои кафолатӣ ва тартиби пешниҳоди арзу шикоят, усул ва қоидаҳои истифодабарии маҳсулот, тарзи нигоҳдории он, инчунин маҳалли қойғиршавӣ ва дигар реквизитҳои фурӯшанда ё тайёркунанда (ичроқунанда) иттилооти зарурӣ ва саҳеҳ пешниҳод намоянд;

- асбобҳои назоратӣ ченкунии ҷавобгӯи талаботи низоми давлатии таъмини ягонагии ченакҳоро дар қойи муносиби объекти савдо қойғир намоянд;

- ҳангоми пайдоиши шубҳаи харидор нисбат ба ҳаҷм, вазн ва андозаи мол ба ў имконият фароҳам оранд, ки тавсифи зикргардидаи ченакҳоро бо асбобҳои назоратӣ ченкунӣ мустақилона санҷад;

- ҳангоми фурӯши молҳое, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба молҳои сертификатсияшаванда мансуб доништа шудаанд, бо талаби харидор сертификати мутобикати молро (ё нусхаи онро) пешниҳод кунанд;

- бо тартиб ва ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз дастгоҳҳои назоратӣ ҳазинавии дорои хотираи фискалӣ истифода баранд;

- молеро, ки ҷавобгӯи талабот ва меъёрҳои бехатарӣ нест, аз муомилот бароранд;

- дастурҳои мақоми ваколатдори давлатиро, ки бо тартиби муқарраргардида дода шудаанд, иҷро намоянд;

- ба мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба моҳияти масъалаҳои марбут ба иҷрои Қонуни мазкур ва риоя накардани қоидаҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ дар рафти аз қониби он гузаронидани тафтиш ва аз рӯи натиҷаҳои он тавзеҳот манзур намоянд;

- бо тартиби муқарраргардидаи пешбурди баҳисобгирии амалиёти молиро таъмин намоянд, ҳисоботи пешбининамудаи қонунгузори пешниҳод намоянд;

- дигар муқаррароти муайяннамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро риоя намоянд.

10. Корманд намояндаи расмии фурӯшанда (ичроқунанда) ҳисоб мешавад, ба шарте ки аз номи фурӯшанда (ичроқунанда) ва ҳимояи манфиати он тибқи ваколатнома ва ё қонун баромад кунад ё агар он мустақилона ба истеъмолкунандагон ба ҳайси фурӯшанда (ичроқунанда) хизмат расонад.

11. Фурӯшанда (ичроқунанда) ҳуқуқ дорад, ки хизматрасонии истеъмолкунандагонро мустақилона анҷом диҳад, агар он ҷавобгӯи ҳамаи талаботе бошад, ки мутобикати Қонуни мазкур нисбат ба корманд муқаррар шудааст.

12. Фурӯшандагон (ичроқунандагон) барои иҷрои корҳое, ки бевосита бо хизматрасонии истеъмолкунандагон алоқаманданд, бояд кормандони тахассусӣ дошта бошанд, ки аз ҷумлаи кормандони ҳайати корхона буда, ба таври кироя кор мекунанд, таҳсилоти дахлдори касбӣ ва омодагии касбӣ, омодагии гигиении касбӣ доранд ва аз ташҳиси тиббӣ гузаштаанд.

13. Дар толори фурӯш кормандоне, ки бо хизматрасонии истеъмолкунандагон машғуланд, бояд либоси ягонаи махсус дошта бошанд.

14. Ба кори савдо ва хизматрасонии маишӣ шахсони зерин роҳ дода намешаванд:

- агар иҷозати дахлдори тиббӣ надошта бошанд, ба шарте ки, мутобикати санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор барои пешбурди ин гуна намуди савдо ва хизматрасонии маишӣ чунин иҷозат муқаррар гардида бошад;

- ноболиғони то 18-сола, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 18. Таҳсилоти касбӣ, тайёри ва бозомӯзии касбӣ

1. Кормандоне, ки бевосита ба истеъмолкунандагон хизмат мерасонанд, бояд дар сатҳи на камтар аз курси таҳсилоти бо ҳуҷҷати дахлдор тасдиқшуда тайёрии касбӣ дошта бошанд.

2. Кормандон бояд ҳар се сол як маротиба аз ҳисоби маблағи фурушанда (ичроқунанда) аз бозомӯзии касбӣ гузаранд.

Моддаи 19. Муоинаи тиббӣ

1. Кормандон вазифадоранд аз муоинаи пешакии тиббӣ (ҳангоми қабул шудан ба кор) ва муоинаи даврии профилактикии тиббӣ бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ гузаранд.

2. Муоинаи пешакии тиббӣ аз ҳисоби ҳуди кормандон ё аз ҳисоби корфармо гузаронида мешавад.

3. Муоинаҳои даврии профилактикии тиббӣ аз ҳисоби фурушанда (ичроқунанда) гузаронида мешаванд.

БОБИ 5. ТАРТИБИ ХИЗМАТРАСОНӢ БА ГУРӢҲӢОИ АЛОӢИДАИ ИСТЕЪМОЛКУНАНДАГОН, НАРХГУЗОРӢ, НОМГӢИ МОЛӢО ВА НАМУДӢОИ ХИЗМАТРАСОНИИ АЗ ЧИӢАТИ ИЧТИМОӢ МУӢИМ

Моддаи 20. Ташкили хизматрасонӣ барои гурӯҳҳои алоҳидаи истеъмолкунандагон, ки аз ҳифзи иҷтимоӣ истифода мебаранд

1. Чихати хизматрасонӣ ба гурӯҳҳои алоҳидаи истеъмолкунандагон, ки аз ҳифзи иҷтимоӣ истифода мебаранд, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи ваколаташон метавонанд объектҳои махсусгардонидашудаи савдо ва хизматрасонии маиширо муайян намоянд, ки дар онҳо нархи мол (хизматрасонӣ) нисбат ба чунин моли (хизматрасонии) дар минтақа мавҷудбуда пасттар аст.

2. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи ваколаташон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ метавонанд усул ва механизмҳои мухталифи дастгирии чунин объектҳои савдо ва хизматрасонии маиширо амалӣ намуда, аз ҷумла барои субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ имтиёзҳо фароҳам оваранд.

Моддаи 21. Нархгузорӣ дар соҳаи савдо ва хизматрасонии маишӣ

1. Нархи мол (қору хизматрасонӣ) аз ҷониби субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ, ба истиснои талаботи пешбининамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба фаъолияти зиддиинҳисорӣ, мустақилона муайян карда мешавад. Ба танзими давлатии нархҳо танҳо тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода мешавад.

2. Нархи молҳое, ки субъектҳои савдо мефурушанд ва подоши хизматрасонии маишӣ, инчунин дигар шартҳои шартнома барои ҳамаи истеъмолкунандагон бояд якхела бошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ барои гурӯҳҳои алоҳидаи истеъмолкунандагон фароҳам овардани имтиёзҳо пешбинӣ гардидаанд.

3. Субъекти савдо ва хизматрасонии маишӣ ўҳдадор аст, ки мавҷудияти нархномаҳои ягона, дақиқ ва ба расмият даровардашударо барои молҳои фурушӣ бо зикри номи мол, навъ, нархи вазн ё воҳиди мол, имзои шахси аз чихати моддӣ масъул ё мӯҳри ташкилот ва санаи таҳияи нархнома таъмин намояд.

4. Ҳангоми дастифурушии мол фурушанда ўҳдадор аст бо худ нархномаеро дошта бошад, ки дар он номгӯй ва нархи мол зикр гардидааст.

5. Бо мақсади танзими давлатии нархи молҳо ва намудҳои алоҳидаи молу хизматрасонии аз чихати иҷтимоӣ муҳим Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон механизмҳои мухталифи нарх ва тарифҳои (аз ҷумла муқаррар намудани ҳадди ақал ва ё ҳадди ниҳой, танзими нархи иловагии (иловапулии) онҳо (аз ҷумла, муқаррар намудани ҳадди ниҳой (ҳадди ақал ва ё ҳадди ниҳой), мониторинги калкулятсия ва ташаққули нархро барои ин молҳо истифода мебарад. Нарх ва тарифҳо барои чунин молҳо, иловапулӣ ба нархҳо мутобиқи қонунгузори зиддиинҳисорӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

Моддаи 22. Навъҳои молу хизматрасонии аз чихати иҷтимоӣ муҳим

1. Дар объектҳои савдои чакана, хизматрасонии маишӣ, ки ба таври дахлдор махсус гардонида шудаанд, навъи молҳои аз чихати иҷтимоӣ муҳим фурухта ва хизматҳои аз чихати иҷтимоӣ муҳим расонида мешавад.

2. Ба навъҳои молҳои аз чихати иҷтимоӣ муҳим инҳо дохил мешаванд:

- молҳои озукаворӣ - нон, маҳсулоти нонӣ, биринҷ, орд, намак, шакар, чой, гӯшт, шир, маҳсулоти ширӣ, рағғани ҳайвоноту растанӣ, маргарин, тухм, моҳӣ, ярма, маҳсулоти макаронӣ, картошка, карам, лаблабу, сабзӣ ва пиёз;

- молҳои ғайриистеъмолӣ - собун, воситаҳои шустушӯии синтетикӣ, хамираи дандон, мисвок, болопӯши рахти хоб ва либос, чӯроби мардонаю занона, китоб, молҳои мактабӣ, сӯзан, ришта, гӯгирд, шамъ ва чароғ.

3. Ба навъҳои хизматрасонии аз ҷиҳати иҷтимоӣ муҳим инҳо дохил мешаванд:

- барои сартарошхонаҳо - мӯйсаргирии оддӣ;
- барои шустагарӣ - шустушӯи болопӯши рахти хоб;
- барои ҳаммом ва саунаҳо - қабули душ;
- барои корхонаҳои таъмири асбобу анҷоми маишӣ, радиоэлектронӣ, мошини дастгоҳҳои маишӣ - таъмири яхдон, асбобҳои гармидиҳанда, телевизор, дарзмол ва чангкашакҳо;
- барои ателйе - таъмири маҳсулоти дарздӯзӣ, нассоҷӣ бе поракунӣ, аз нав буридан ва аз нав дӯхтан;
- барои суратгирхона - тайёр намудани сурат барои ҳуҷҷатҳо;
- барои корхонаҳои таъмири металл - сохтани калид;
- барои корхонаҳои таъмири пойафзол - ҳама гуна таъмир, ба истиснои нав ва иваз намудани қисми болоӣ ва пошнаи пойафзол.

БОБИ 6. ТАШАККУЛЁБИИ ЗАХИРАҶОИ ИТТИЛООТИИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҶАИ САВДО ВА ХИЗМАТРАСОНИИ МАИШӢ

Моддаи 23. Ташаккулёбии захираҷои иттилоотии давлатӣ

1. Таъминоти давлатии иттилоотӣ дар соҳаи савдо ва хизматрасонии маишӣ тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Дар сомонаҳои расмии мақоми ваколатдори давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҳар се моҳ иттилооти зерин ворид мекунанд:

- дар бораи қарорҳои қабулнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ;
- дар бораи нашри санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки муносибатҳоро дар соҳаи савдо ва хизматрасонии маишӣ танзим менамоянд;
- дар бораи нархи миёнаи намудҳои алоҳидаи мол;
- дигар иттилооти муайяннамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ.

3. Мақоми ваколатдори давлатӣ пешбурди феҳристи савдо ва хизматрасонии маиширо ташкил мекунад ва дастрасии маълумоти онро таъмин менамояд. Феҳристи савдо ва хизматрасонии маишӣ маълумотро дар бораи субъектҳои савдо, субъектҳои савдои чакана (ба истиснои молистеҳсолкунандагон) ва дигар субъектҳои савдо оид ба вазъи савдо ва хизматрасонии маишӣ дар бар мегирад.

4. Барои ба феҳристи савдо ва хизматрасонии маишӣ ворид намудани маълумоти дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинишуда, ки ворид намудани чунин маълумотро тасдиқ менамояд, пешбинӣ намудани тобеият ҷиҳати анҷом додани амали муайян, қабули қарор нисбат ба субъектҳои савдо, субъектҳои савдои чакана (ба истиснои молистеҳсолкунандагон), дар хусуси дар феҳристи савдо ва хизматрасонии маишӣ мавҷуд будани иттилоот оид ба ҳамин субъектҳои хоҷагидор ва (ё) савдо ва хизматрасонии маишӣ ситонидани маблағ манъ аст.

5. Субъектҳои савдо ва хизматрасонии маишӣ, ки ба савдои чакана, яклухт, дигар намудҳои фаъолияти савдо, хизматрасонии хӯроки умумӣ ва хизматрасонии маишӣ машғуланд, ўҳдадоранд, ки ба мақоми ваколатдори давлатӣ барои ташаккули захираҷои давлатии иттилоотӣ тибқи шакл ва мўҳлати муайяннамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ маълумот пешниҳод намоянд.

БОБИ 7. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 24. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 25. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе, 19 март соли 2013, № 943

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАГОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи савдо ва хизматрасонии маишӣ"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи савдо ва хизматрасонии маишӣ" қабул карда шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон Ш. Зухуров

ш. Душанбе, 19 декабри соли 2012, № 1020

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи савдо ва хизматрасонии маишӣ"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи савдо ва хизматрасонии маишӣ"-ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи савдо ва хизматрасонии маишӣ" ҷонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон М. Убайдуллоев

ш. Душанбе, 28 феввали соли 2013, № 467